YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

22 päivänä tammikuuta 2002 *

Asiassa C-390/99,

jonka Tribunal Supremo (Espanja) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Canal Satélite Digital SL

vastaan

Administración General del Estado,

Distribuidora de Televisión Digital SA (DTS):n osallistuessa asian käsittelyyn,

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 30 ja 59 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 28 ja EY 49 artikla), luettuina yhdessä televisiosignaalien lähetystä koskevien standardien käytöstä 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/47/EY (EYVL L 281, s. 51) 1—5 artiklan kanssa, tulkinnasta sekä teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maa-

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

liskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY (EYVL L 109, s. 8), sellaisena kuin se muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 23.3.1994 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 94/10/EY (EYVL L 100, s. 30), 1 artiklan 9 kohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat F. Macken ja N. Colneric sekä tuomarit C. Gulmann, D. A. O. Edward (esittelevä tuomari), A. La Pergola, J.-P. Puissochet, R. Schintgen ja V. Skouris,

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Canal Satélite Digital SL, edustajanaan abogado P. Cortés ja abogado J. Jiménez Laiglesia,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään N. Díaz Abad,

— Belgian hallitus, asiamiehenään P. Rietjens,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään G. Valero Jordana,

— EFTA:n valvontaviranomainen, asiamiehinään P. Dyrberg ja J. Svenningsen,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Canal Satélite Digital SL:n, Espanjan hallituksen, komission ja EFTA:n valvontaviranomaisten 28.11.2000 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 8.3.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal Supremo on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 22.9.1999 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 12.10.1999, EY:n 234 artiklan nojalla kolme ennakkoratkaisukysymystä EY:n perustamissopimuksen 30 ja 59 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 28 ja EY 49 artikla), luettuina yhdessä televisiosignaalien lähetystä koskevien standardien käytöstä 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/47/EY (EYVL L 281, s. 51) 1—5 artiklan kanssa, tulkinnasta sekä teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatet-

tavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY (EYVL L 109, s. 8), sellaisena kuin se muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 23.3.1994 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 94/10/EY (EYVL L 100, s. 30; jäljempänä direktiivi 83/189/ETY), 1 artiklan 9 kohdan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty Canal Satélite Digital SL:n (jäljempänä Canal Satélite Digital) Tribunal Supremossa vireille saattamassa hallintolainkäyttöasiassa, jossa kantaja vaatii Tribunal Supremoa mitätöimään Reglamento Técnico y de Prestación del Servicio de Telecomunicaciones por Satelitén hyväksymisestä 31.1.1997 annetun kuninkaallisen asetuksen (Real-Decreto) 136/1997 (satelliitin välityksellä tapahtuvien televiestintäpalvelujen tarjoamisesta ja niihin liittyvistä teknisistä seikoista annettujen säännösten hyväksymisestä annettu asetus; Boletín Oficial del Estado nro 28, 1.2.1997, s. 3178; jäljempänä asetus 136/1997).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön oikeussäännöt

3 Direktiivin 95/47/EY 1 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet edistääkseen kehittyneiden televisiopalveluiden nopeaa kehitystä, mukaan lukien laajakuvatelevisio, teräväpiirtotelevisio ja täysin digitaalisia lähetysjärjestelmiä käyttävät televisiopalvelut."

4 Direktiivin 83/189/ETY 8 artiklassa säädetään tietojen toimittamista koskevasta menettelystä, jossa jäsenvaltiot ovat velvollisia antamaan komissiolle tiedoksi kaikki direktiivin soveltamisalaan kuuluvia teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset.

5 Direktiivin 83/189/ETY 1 artiklan 2 ja 9 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

— —

2. 'teknisellä eritelmällä' asiakirjaan sisältyvää eritelmää tuotteelta vaadittavista ominaisuuksista, kuten laadusta, käyttöominaisuuksista, turvallisuudesta tai mitoista, mukaan lukien tuotteita koskevat myyntinimeä, termistöä, tunnuksia, kokeita ja testausmenetelmiä, pakkaamista, merkitsemistä tai selostetta koskevat vaatimukset sekä vaatimustenmukaisuuden arvioinnin menettelyt — — .

— —

9. 'teknisellä määräyksellä' teknistä eritelmää tai muuta vaatimusta, mukaan lukien sovellettavat hallinnolliset määräykset, jonka noudattaminen on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti pakollista ja joka koskee kaupan pitämistä tai käytettäessä sitä jäsenvaltiossa tai kyseisen jäsenvaltion merkittävässä

osassa, sekä jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joissa kielletään tuotteen valmistus, tuonti, kaupan pitäminen tai käyttö, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista."

6 Direktiivin 83/189/ETY 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle välittömästi teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, paitsi kun on kyse kansainvälisen tai eurooppalaisen standardin käyttöönotosta sellaisenaan, jolloin pelkkä tiedonanto riittää, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista. Niiden on toimitettava komissiolle myös ilmoitus niistä syistä, joiden vuoksi tällaisen teknisen määräyksen laatiminen on tarpeen, jollei näitä syitä selvitetä jo ehdotuksessa."

7 Saman direktiivin 10 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Direktiivin 8 ja 9 artiklaa ei sovelleta jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin tai vapaaehtoisiin sopimuksiin, joilla jäsenvaltiot:

— noudattavat sitovia yhteisön säädöksiä, joiden seurauksena vahvistetaan tekniset eritelmät,

— — ."

Kansalliset oikeussäännöt

8 Espanjan hallitus antoi televisiosignaalien lähetystä koskevien standardien käytöstä annetun direktiivin 95/47/EY saattamiseksi osaksi Espanjan lainsäädäntöä 31.1.1997 kuninkaallisen lakiasetuksen (Decreto-ley) 1/1997 (Boletín Oficial del Estado nro 28, 1.2.1997, s. 3174; jäljempänä lakiasetus 1/1997), joka sisältää myös täydentäviä säännöksiä tämän alan vapauttamiseksi. Parlamentti vahvisti tämän asetuksen Espanjan valtiosääntöoikeuden säännösten mukaisesti, ja siitä tuli täten 3.5.1997 annettu laki nro 17/1997 (Boletín Oficial del Estado nro 108, 6.5.1997, s. 14953).

9 Lakiasetuksen 1/1997 1 §:n 1 momentissa hyväksyttiin direktiiviin 95/47/EY sisältyvät tekniset eritelmät osaksi Espanjan lainsäädäntöä. Saman pykälän 2 momentissa säädetään lisäksi saatavuudeltaan rajoitettujen palvelujen tarjoajia koskevan rekisterin (jäljempänä rekisteri) perustamisesta seuraavasti:

"Sen mahdollistamiseksi, että kuka tahansa voi varmistaa, että saatavuudeltaan rajoitettujen palvelujen tarjoajat noudattavat tähän lakiasetukseen sisältyviä teknisiä eritelmiä, rajoitettujen palvelujen tarjoajien on kirjoittauduttava televiestintämarkkinalautakunnan (Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones) yhteyteen tätä varten perustettuun rekisteriin. Tämä rekisteri, joka on julkinen, sisältää tarjoajien henkilöllisyyttä koskevat tiedot, niiden käyttämän teknisen välineistön ominaisuudet sekä tarjoajien antaman sitoumuksen siitä, että ne noudattavat edellä mainittuja teknisiä eritelmiä. Sitoumuksen tarkastamista varten tarvittavat asiakirjat esitetään liitteenä. Rekisterin rakenteesta ja toiminnasta säädetään kuninkaallisella asetuksella."

10 Lakiasetuksen 1/1997 sisältämässä ainoassa, "Seuraamusjärjestelmä"-nimisessä täydentävässä säännöksessä säädetään seuraavaa:

"Laitteiden, laitteistojen, dekoodereiden tai muiden tässä kuninkaallisessa lakiasetuksessa säänneltyjen järjestelmien kaupan pitämisestä, jälleenmyynnistä,

tilapäisestä luovuttamisesta tai vuokraamisesta ilman tätä ennen saatua lupaa, jossa vahvistetaan, että ne täyttävät kuninkaallisessa lakiasetuksessa säädetyt standardit, rangaistaan Ley de Ordenación de las Telecomunicacionesin 31/1987 (televiestintälaki), jota on muutettu 3.12.1992 annetulla lailla 32/1992, 33 §:n 2 momentin h kohdan ja 3 momentin c kohdan mukaisesti hyvin vakavana tai vakavana rikkomuksena. Seuraamusmenettelyssä voidaan määrätä kyseisen lain 34 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyistä turvaamistoimenpiteistä ja seuraamuksista."

11 Espanjan hallitus antoi 31.1.1997 myös asetuksen (Real Decreto) 136/1997. Sen 2 §:ssä pannaan lakiasetuksen 1/1997 1 §:n 2 momentti täytäntöön rekisterin osalta. Asetuksen 2 §:ssä säädetään seuraavaa:

"1. — — direktiivin 95/47/EY saattamisesta osaksi Espanjan oikeusjärjestystä — — 31.1.1997 annetussa lakiasetuksessa 1/1997 säädetyn digitaalitelevisiota koskevien saatavuudeltaan rajoitettujen palvelujen tarjoajien rekisteriä pitää televiestintämarkkinalautakunta, ja rekisteröintivelvollisuuden kohteena ovat kaikki dekoodereiden kaupan pitämisen, jälleenmyynnin, tilapäisen luovuttamisen tai vuokraamisen alalla toimivat luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt.

2. Rekisteröintimenettely saatetaan vireille rekisteröintivelvollisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden televiestintämarkkinalautakunnan puheenjohtajalle tekemällä hakemuksella, joka voidaan jättää mihin tahansa toimivaltaiseen rekisteriyksikköön.

3. Hakijan on ilmoitettava hakemuksessaan nimensä tai toiminimensä, osoitteensa ja verotustunnuksensa, toimialansa ja kaupparekisterinumeronsa, jos sillä tällainen on, sekä niiden saatavuudeltaan rajoitettuun televiestintään käytettävien laitteiden, laitteistojen, välineiden tai järjestelmien tyyppi ja malli, joita se tarjoaa tai pitää kaupan.

4. Hakemuksen vastaanottamisen jälkeen televiestintämarkkinalautakunta tutkii hakemusasiakirjat, ja se voi vaatia ilmoitettujen tietojen osalta tarpeellisiksi katsomiaan lisäselvityksiä ja suorittaa tätä koskevia tutkimuksia. Sen on pyydettävä yleisten töiden ministeriön televiestinnän pääosaston tekniseltä yksiköltä kertomus — — 31.1.1997 annetun kuninkaallisen lakiasetuksen 1/1997 noudattamisesta.

5. Siinä tapauksessa, että rekisteröintiä ei voida suorittaa ilmoitettujen tietojen puutteellisuuden vuoksi, asianomaista on vaadittava täydentämään kyseisiä tietoja kymmenen työpäivän kuluessa Ley de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Comúnin (julkishallinnon järjestämistä ja yleistä hallintomenettelyä koskeva laki) 71 §:n mukaisesti.

6. Hakemuksen käsittelyn jälkeen televiestintämarkkinalautakunnan hallitus päättää rekisteriin merkitsemisestä ja antaa asianomaiselle päätöksen tiedoksi ilmoittamalla sitä koskevan rekisterinumeron.

Rekisteröintejä ei saada suorittaa, jos kaikkia rekisteriin merkitsemistä varten vaadittavia tietoja ei ole toimitettu tietojen täydentämistä varten varatun määräajan kuluessa tai jos kyseiset tiedot ovat virheellisiä.

Rekisteriin merkitään erikseen tarjoajia koskevat tiedot ja kyseisten henkilöiden kaupan pitämien tai tarjoamien koodauksenpurkamisen mahdollistavien televiestintälaitteiden, -laitteistojen, -välineiden tai -järjestelmien tyyppiä tai mallia koskevat tiedot.

7. Rekisteri käsittää kirjan, jossa kutakin tarjoajaa kohden on varattu yksi sivu. Tällä sivulla on mainittava rekisteriin merkityn luonnollisen tai oikeushenkilön yksilöimiseen tarvittavat tiedot.

Lisäksi ylläpidetään täydentävää rekisterikirjaa, joka koostuu ennalta määrittelemättömästä määrästä numeroituja sivuja ja jossa kullekin tarjoajalle on osoitettu yksi sivu siten, että tarjoajan saama järjestysluku vastaa kyseiselle henkilölle päärekisterikirjassa, johon merkitään rekisteriin kirjatun luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimi, osoitettua numeroa.

Näiden sivujen lisäksi kirjaan liitetään tarvittava määrä lisäsivuja, jotka on järjestetty ensimmäisellä sivulla olevan numeron ja sen perään lisätyn aakkosjärjestyksen mukaisen kirjaimen mukaan. Kyseisille aakkosjärjestyksen mukaan järjestetyille sivuille merkitään erillisten numeroitujen otsakkeiden alle tarjoajien tarjoamien tai kaupan pitämien, saatavuudeltaan rajoitetun televiestinnän mahdollistavien laitteiden, laitteistojen, välineiden tai järjestelmien tyyppi, malli ja mahdollisesti lupatodistuksen numero.

8. Rekisteri, joka koskee koko valtion aluetta, on julkinen. Rekisterimerkintöjen sisältö voidaan osoittaa todistusvoimaisesti yksinomaan televiestintämarkkinalautakunnan hallituksen sihteerin antamilla hyväksymistodistuksilla. Rekisteriin kirjoittautumisesta ja rekisteröintimerkintöjen tekemisestä sekä hyväksymistodistusten antamisesta peritään televiestintälain mukaisesti määräytyvät maksut.

Ulkopuoliset, joiden etua asia koskee, voivat saada pyynnöstä vapaasti tutustua rekisteriin merkittyihin tietoihin.

Tarjoajan on haettava ensimmäisen rekisteröinnin jälkeen sellaisten sen toimialaan kuuluvien, rekisteriin merkitsemättömien koodauksenpurkamisen mahdollistavien televiestintälaitteiden, -laitteistojen, -välineiden tai -järjestelmien tyypin tai mallin merkitsemistä rekisteriin.

Vastaavasti on haettava sellaisen koodauksenpurkamiseen käytettävän laitteen, laitteiston, välineen tai järjestelmän tyypin tai mallin, jota palvelun tarjoja ei pidä enää kaupan tai tarjoa, poistamista rekisteristä.

Tarjoajat poistetaan rekisteristä kyseisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön hakemuksesta televiestintämarkkinalautakunnan hallituksen päätöksellä.

9. Tällä pykälällä ei kuitenkaan rajoiteta televiestintämarkkinalautakunnalla televiestinnän vapauttamisesta 7.6.1996 annetun kuninkaallisen lakiasetuksen 6/1996 1.Dos §:n 2 momentin d kohdan nojalla olevia toimivaltuuksia, joiden tarkoituksena on kilpailun varmistamiseksi ja palvelujen tarjoamisen monimuotoisuuden takaamiseksi rajoittaa saatavuudeltaan rajoitettujen palvelujen tarjoajien ja välittäjien toimintaa tai kieltää sen."

12 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mielestä tätä lainsäädäntöä on johdonmukaisinta tulkita siten, että Espanjan viranomaisten katsotaan ottaneen asetuksen 136/1997 2 §:n sekä lakiasetuksen 1/1997 1 §:n 2 momentin ja sen ainoan täydentävän säännöksen perusteella käyttöön pakollisen rekisterin, johon saatavuudeltaan rajoitettujen palvelujen tarjoajien ei ainoastaan ole kirjoittauduttava, vaan niiden on ilmoitettava siihen myös televiestintään käytettävät laitteet, laitteistot, välineet tai järjestelmät, joita ne pitävät kaupan tai tarjoavat. Kyseiseen rekisteriin merkitseminen ei tapahdu automaattisesti, vaan se edellyttää sitä ennen saatua hallinnollista päätöstä, joka voi olla myös kielteinen. Rekisteröintiin ei myöskään riitä se, että kyseinen tarjoaja "sitoutuu noudatta-

maan teknisiä eritelmiä", vaan sen on ensin saatava yleisten töiden ministeriöltä lausunto tai tekninen kertomus siitä, että 31.1.1997 annetussa lakiasetuksessa 1/1997 säädettyjä teknisiä standardeja tai muita edellytyksiä noudatetaan. Televisiosignaalien digitaaliseen lähettämiseen tarvittavia laitteistoja, järjestelmiä ja dekoodereita saadaan lain mukaan pitää kaupan, jälleenmyydä, luovuttaa tai vuokrata vasta rekisteröintimenettelyn läpikäymisen ja kyseisen "hyväksymisen" saamisen jälkeen. Jos tarjoajat pitävät kaupan, jälleenmyyvät, luovuttavat tai vuokraavat tämän tyyppisiä laitteita ilman kyseistä hyväksyntää, ne syyllistyvät vakavaan tai hyvin vakavaan rikkomukseen, josta seuraa hallinnollinen rangaistusseuraamus.

Kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä oleva asia ja ennakkoratkaisukysymykset

13 Canal Satélite Digital tarjoaa satelliitin välityksellä siirrettävien televisiosignaaleiden digitaalisia välittämis- ja televisiolähetysten vastaanottopalveluja, joiden saatavuutta on rajoitettu. Signaaleiden digitaalinen välittäminen ja salattujen televisiopalvelujen käyttö on mahdollista erityisten koodauksenpurkulaitteiden (dekoodereiden) tai niitä koskevan käyttöoikeuden hankkimisen avulla. Canal Satélite Digital tarjoaa Espanjassa tällaisia koodauksenpurkulaitteita, joita valmistetaan ja myydään laillisesti Belgiassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Vaikka Canal Satélite Digital ei ole kirjoittautunut rekisteriin, eikä sen jakelemia koodauksenpurkulaitteita ole merkitty siihen, sillä on Espanjassa paljon koodauksenpurkulaitteita käyttäviä asiakkaita. Sille ei kuitenkaan ole määrätty hallinnollisia rangaistusseuraamuksia.

14 Espanjan oikeuden mukaan luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä, joiden etuihin muun kuin parlamentin antamilla yleisillä säännöksillä saatetaan vaikuttaa, on oikeus nostaa tuomioistuimissa kanne säännöksen mitätöimiseksi. Jos kysymyksessä on hallituksen antama yleinen säännös, kuten kuninkaallinen asetus, Tribunal Supremon hallintolainkäyttöasioita käsittelevä jaosto on ainoana oikeusasteena toimivaltainen toteamaan yleisen säännöksen mitättömäksi erga omnes.

15 Canal Satélite Digital, joka katsoo, että asetuksen 136/1997 2 § vaikuttaa siihen välittömästi, on nostanut tästä säännöksestä Tribunal Supremossa mitätöimiskanteen. Se on vedonnut kanteensa perusteena tätä säännöstä koskevaan menettelyvirheeseen sekä esittänyt lisäksi useita aineellista oikeutta koskevia perusteita, joihin kuuluu yhteisön oikeuden määräysten ja säännösten loukkaaminen.

16 Katsottuaan, että asiassa on aivan oikein esitetty epäilyksiä siitä, miten sovellettavaa yhteisön oikeutta olisi tulkittava, Tribunal Supremo on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan, luettuna yhdessä televisiosignaalien lähetystä koskevien standardien käytöstä 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/47/EY — — 1—5 artiklan kanssa, kanssa ristiriidassa sellainen kansallinen lainsäädäntö, jossa saatavuudeltaan rajoitettujen palvelujen tarjoajille asetetaan välttämättömäksi edellytykseksi satelliitin välityksellä tapahtuvaan televisiosignaalien digitaaliseen lähettämiseen tai vastaanottamiseen käytettävien laitteiden, laitteistojen, koodauksenpurkulaitteiden tai järjestelmien — mukaan lukien muissa jäsenvaltioissa laillisesti valmistetut ja kaupanpidetyt laitteet, laitteistot, koodauksenpurkulaitteet ja järjestelmät — kaupan pitämiselle seuraavat edellytykset, joiden on täytyttävä yhtä aikaa:

— edellytys, jonka mukaan tarjoajien on ilmoitettava itsensä ja nämä laitteet, laitteistot, koodauksenpurkulaitteet tai järjestelmät pakolliseen viralliseen rekisteriin, jolloin niiden rekisteröimiseksi ei riitä, että kyseinen tarjoaja sitoutuu noudattamaan teknisiä eritelmiä, vaan niiden on myös saatava kansallisten viranomaisten ennakolta antama lausunto tai tekninen kertomus siitä, että kansallisessa lainsäädännössä asetettuja teknisiä standardeja ja muita edellytyksiä noudatetaan, ja

— edellytys, jonka mukaan tarjoajien on saatava edellä mainitun rekisteröintimenettelyn läpikäymisen jälkeen ennakolta annettu hallinnollinen 'hyväksyminen', jossa todistetaan, että kohteet täyttävät kansallisessa lainsäädännössä asetetut tekniset standardit ja muut edellytykset?

2) Soveltuuko kansallinen lainsäädäntö, jossa asetetaan saatavuudeltaan rajoitettujen palvelujen tarjoajille edellä mainitut hallinnolliset edellytykset, yhteen EY:n perustamissopimuksen 59 artiklan ja direktiivin 95/47/EY 1—5 artiklan kanssa?

3) Onko kansallinen säännös, jossa vaaditaan tällaisten edellytysten täyttymistä, katsottava 'tekniseksi määräykseksi', joka on annettava komissiolle tiedoksi teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY — — mukaisesti?"

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

17 Espanjan hallitus esittää, että kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä oleva asia koskee yksinomaan asetuksen 136/1997 2 §:ää, koska Espanjan oikeuden mukaan hallinto-oikeudellisten kanteiden kohteena ei voi olla laintasoiset normit, kuten lakiasetus 1/1997, josta tuli laki nro 17/1997. Tarjoajille ei aseteta rekisteröintivelvollisuutta asetuksen 136/1997 2 §:ssä, vaan lakiasetuksessa 1/1997. Asetuksen 136/1997 2 §:ssä säädetään ainoastaan tämän rekisterin "rakenteesta ja toiminnasta". Espanjan hallitus katsoo tämän perusteella, että Tribunal Supremo voi tutkia asian ainoastaan asetuksen 136/1997 2 §:n osalta ja että ennakkoratkaisukysymykset ovat tällaisessa tilanteessa puhtaasti hypoteettisia.

18 Tämän osalta on syytä palauttaa mieliin, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 234 artiklan mukaisessa yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuimien välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat yhteisön oikeuden tulkintaa, yhteisöjen tuomioistuimen on siten yleensä ratkaistava esitetyt kysymykset (ks. erityisesti asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995, Kok. 1995, s. I-4921, 59 kohta).

19 Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin katsonut myös, että sen on oman toimivaltaisuutensa arvioimiseksi poikkeustapauksissa tutkittava ne olosuhteet, joiden vallitessa kansallinen tuomioistuin esitti ennakkoratkaisukysymyksen (ks. vastaavasti asia 244/80, Foglia, tuomio 16.12.1981, Kok. 1981, s. 3045, Kok. Ep. VI, s. 251, 21 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, että yhteisön oikeuden tulkitsemisella, jota kansallinen tuomioistuin on pyytänyt, ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen tai jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen tai jos yhteisöjen tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. erityisesti asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001, Kok. 2001, s. I-2099, 39 kohta).

20 Tässä tapauksessa on katsottava, että vaikka yhteisöjen tuomioistuimen ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen antama vastaus saattaa vaikuttaa siihen, soveltuuko lakiasetus 1/1997 yhteen yhteisön oikeuden kanssa, ja vaikka tämän kysymyksen arviointi ei ole kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevan asian kohteena, koska kyseinen asia koskee pelkästään asetusta 136/1997, ei voida katsoa, etteivät näihin kysymyksiin annettavat vastaukset olisi hyödyllisiä kansallisen tuomioistuimen arvioidessa asetuksen 136/1997 yhteensoveltuvuutta yhteisön oikeuden kanssa. Jos nimittäin ilmenee, että pakollinen rekisteröinti on sinänsä yhteisön oikeuden vastainen, rekisteröintiä koskevia kansallisia säännöksiä ei saada soveltaa, olipa niiden asema normihierarkiassa mikä hyvänsä.

21 Ennakkoratkaisupyyntö voidaan näin ollen ottaa tutkittavaksi.

Ensimmäinen ja toinen ennakkoratkaisukysymys

22 Kansallinen tuomioistuin kysyy kahdella ensimmäisellä kysymyksellään, ovatko direktiivin 95/47/EY 1—5 artikla, luettuna yhdessä perustamissopimuksen 30 artiklan ja 59 artiklan kanssa, esteenä sille, että jäsenvaltio asettaa sen edellytykseksi, että saatavuudeltaan rajoitettujen palvelujen tarjoajat saavat pitää kaupan satelliitin välityksellä tapahtuvaan televisiosignaalien digitaaliseen lähettämiseen ja vastaanottamiseen käytettäviä laitteita, laitteistoja, koodauksenpurkulaitteita tai järjestelmiä, ennakkolupamenettelyn, jonka ominaispiirteet ovat seuraavat:

— tarjoajat ovat velvollisia kirjoittautumaan viralliseen rekisteriin tarjoajina ja ilmoittamaan kyseiseen rekisteriin tuotteensa ja

— rekisteröinnin edellytyksensä on, että tarjoajien on

a) ilmoitettava, että ne sitoutuvat noudattamaan teknisiä eritelmiä, ja

b) saatava kansallisten viranomaisten ennakolta antama lausunto tai tekninen kertomus sekä ennakolta annettu hallinnollinen "hyväksyminen", jossa vahvistetaan, että kansallisessa lainsäädännössä asetettuja teknisiä standardeja ja muita edellytyksiä noudatetaan.

Rekisteriin merkitsemisen oikeudellinen luonne

23 Espanjan hallituksen mielestä kansallinen tuomioistuin ei ole tulkinnut kyseistä sääntelyä oikein. Espanjan hallituksen mukaan rekisteröinti ei ole koodauksenpurkulaitteiden kaupan pitämisen tai sen, että tarjoaja voi harjoittaa toimintaansa, ennakkoedellytys, koska rekisteröinnillä ei ole oikeutta luovaa vaikutusta, vaan sen tarkoituksena on pelkästään vahvistaa, että tarjoajat noudattavat yhteisön oikeudessa vahvistettuja teknisiä standardeja ja eritelmiä, millä pyritään turvaamaan kolmansien tiedonsaanti. Tämän tulkinnan vahvistaa oikeaksi lakiasetuksen 1/1997 1 §:n 2 momentin sanamuoto, jonka mukaan rekisteriin kirjaamisesta säädetään "sen mahdollistamiseksi, että kuka tahansa voi varmistaa, että saatavuudeltaan rajoitettujen palvelujen tarjoajat noudattavat tähän lakiasetukseen sisältyviä teknisiä eritelmiä".

24 Tältä osin on ainoastaan todettava, ettei yhteisöjen tuomioistuimella ole toimivaltaa ratkaista, onko kansallinen tuomioistuin tulkinnut oikein kansallisia oikeussääntöjä, eikä ennakkoratkaisumenettelyn yhteydessä lausua siitä, ovatko kyseiset säännökset yhteensoveltuvia yhteisön oikeuden kanssa. Yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on ainoastaan tulkita yhteisön oikeuden säännöksiä ja määräyksiä esittääkseen kansalliselle tuomioistuimelle kaikki sellaiset yhteisön oikeuteen liittyvät seikat, jotka voivat auttaa kansallista tuomioistuinta ratkaisemaan sen käsiteltäväksi saatetun asian (asia C-58/98, Corsten, tuomio 3.10.2000, Kok. 2000, s. I-7919, 24 kohta).

25 Yhteisöjen tuomioistuimen kannalta merkityksellinen kansallinen oikeuden tulkinta on täten ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen antama tulkinta, joka ilmenee tämän tuomion 12 kohdasta.

Direktiivi 95/47/EY

26 Direktiivin 95/47/EY tarkoituksena on osana kehittyneiden televisioteknologioiden osalta sisämarkkinoiden toteuttamiseksi vahvistettua yhtei-

sön kokonaisstrategiaa edistää laajakuvatelevisiopalvelujen (16:9) nopeaa kehittymistä ja teräväpiirtotelevision (HDTV) käyttöönottoa Euroopassa. Tätä varten direktiivissä on annettu säännöksiä uusien, saatavuudeltaan rajoitettujen digitaalitelevisiopalvelujen ("tilaustelevisio") markkinoiden osalta. Näihin säännöksiin kuuluvat säännökset saatavuudeltaan rajoitettujen palveluiden tarjoajalle asetetuista velvollisuuksista sekä niiden vuokraamien tai myymien laitteiden ominaisuuksista.

27 Sen sijaan direktiivissä 95/47/EY ei ole annettu säännöksiä niistä hallinnollisista menettelytavoista, joilla on tarkoitus täyttää direktiivistä johtuvat jäsenvaltioiden velvoitteet. Tämän perusteella ei voida kuitenkaan katsoa, että jäsenvaltiot eivät voisi ottaa käyttöön ennakkolupamenettelyä, jossa vaaditaan pakollista kirjoittautumista rekisteriin ja kansallisten viranomaisten ennakolta antamaa lausuntoa tai teknistä kertomusta.

28 Säätäessään tällaisesta hallinnollisesta menettelystä jäsenvaltioiden on kuitenkin joka vaiheessa kunnioitettava perustamissopimuksessa taattuja perusvapauksia.

Perustamissopimuksessa taattujen perusvapauksien rajoittaminen

29 Sellaiselle yritykselle, joka haluaa pitää kaupan satelliitin välityksellä tapahtuvaan televisiosignaalien digitaaliseen lähettämiseen ja vastaanottamiseen käytettäviä laitteita, laitteistoja, koodauksenpurkulaitteita tai järjestelmiä, asetettavalla velvollisuudella kirjoittautua saatavuudeltaan rajoitettujen palvelujen tarjoajana rekisteriin ja ilmoittaa siihen tuotteet, joita se aikoo pitää kaupan, rajoitetaan perustamissopimuksen 30 ja 59 artiklassa taattuja tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta (ks. käsityöläisammattien osalta em. asia Corsten, tuomion 34 kohta).

30 Kysymyksessä eivät myöskään voi olla asiassa C-267/91 ja C-268/91, Keck ja Mithouard, 24.11.1993 annetussa tuomiossa (Kok. 1993, s. I-6097, 16 kohta; Kok. Ep. XIV, s. 477) tarkoitetut myyntijärjestelyt, koska kysymyksessä olevat tuotteet on tarvittaessa saatettava vastaamaan niiden myyntijäsenvaltiossa voimassa olevia sääntöjä.

Todettujen rajoitusten oikeuttamisperusteet

31 Silloin kun kansallisella toimenpiteellä rajoitetaan sekä tavaroiden vapaata liikkuvuutta että palvelujen tarjoamisen vapautta, yhteisöjen tuomioistuin tutkii toimenpiteen pääsääntöisesti ainoastaan yhden perusvapauden osalta, jos toinen näistä perusvapauksista on kyseisissä olosuhteissa täysin toissijainen ensimmäiseen perusvapauteen nähden ja voidaan liittää siihen (ks. arpajaistoiminnan osalta C-275/92, Schindler, tuomio 24.3.1994, Kok. 1994, s. I-1039, 22 kohta; Kok. Ep. XV, s. 79).

32 Televiestinnän osalta on kuitenkin vaikea todeta yleisesti, onko tavaroiden vapaata liikkuvuutta vai palvelujen tarjoamisen vapautta koskeva aspekti toista hallitsevampi. Nämä kaksi aspektia liittyvät nimittäin usein läheisesti toisiinsa, kuten nyt käsiteltävänä olevasta asiasta käy ilmi. Televiestintälaitteiden toimittaminen on usein asennus- tai muita siihen liittyviä palveluja tärkeämpää. Sen sijaan toisissa olosuhteissa kyseisten tarjoajien taitotiedon käyttöönasettamista tai tarjoajien muita palveluja koskevat taloudelliset toiminnat ovat hallitsevassa asemassa, kun taas niiden tarjoamien tai kaupan pitämien, saatavuudeltaan rajoitettuun televiestintään käytettävien laitteiden, laitteistojen, välineiden tai järjestelmien toimittaminen on niihin nähden toissijaisessa asemassa.

33 Näin ollen se kysymys, onko tämän tuomion 29 kohdassa mainituille rajoituksille oikeuttamisperustetta, on tutkittava samanaikaisesti sekä perustamissopimuksen 30 artiklan että sen 59 artiklan suhteen sen arvioimiseksi, onko tässä asiassa kysymyksessä olevalle kansalliselle toimelle yleisen edun mukaista perustetta ja noudatetaanko sen osalta suhteellisuusperiaatetta eli onko se omiaan takamaan

sillä tavoiteltavan päämäärän toteutumisen ja ylitetäänkö sillä se, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi (ks. erityisesti asia C-76/90, Säger, tuomio 25.7.1991, Kok. 1991, s. I-4221, 15 kohta; yhdistetyt asiat C-369/96 ja C-376/96, Arblade ym., tuomio 23.11.1999, Kok. 1999, s. I-8453, 35 kohta ja em. asia Corsten, tuomion 39 kohta).

34 On selvää, että tietojen antaminen kuluttajille ja kuluttajien suojelu tuotteiden käyttäjinä tai palvelujen vastaanottajina ovat yleisen edun mukaisia hyväksyttäviä syitä, joiden vuoksi perustamissopimuksessa taattuja perusvapauksia voidaan periaatteessa perustellusti rajoittaa. Kansallisen tuomioistuimen on otettava kuitenkin huomioon erityisesti seuraavat seikat arvioidessaan sitä, noudatetaanko nyt kyseessä olevan kaltaisen kansallisen säännöksen osalta suhteellisuusperiaatetta.

35 Ensinnäkin vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että hallinnollisella ennakkolupajärjestelmällä ei voida oikeuttaa sellaista kansallisten viranomaisten harkintavaltaan perustuvaa käyttäytymistä, joka on omiaan poistamaan yhteisön oikeussääntöjen tehokkaan vaikutuksen ja erityisesti niitä perusvapauksia koskevien oikeussääntöjen tehokkaan vaikutuksen, joista on kyse pääasiassa (ks. yhdistetyt asiat C-358/93 ja C-416/93, Bordessa ym., tuomio 23.2.1995, Kok. 1995, s. I-361, 25 kohta; asia C-205/99, Analir ym., tuomio 20.2.2001, Kok. 2001, s. I-1271, 37 kohta ja asia C-157/99, Smits ja Peerbooms, tuomio 12.7.2001, Kok. 2001, s. I-5473, 90 kohta). Jotta hallinnollinen ennakkolupajärjestelmä voisi olla oikeutettu huolimatta siitä, että sillä rajoitetaan näitä perusvapauksia, sen on joka tapauksessa perustuttava objektiivisiin perusteisiin, jotka ovat syrjimättömiä ja etukäteen tiedossa, jotta kansallisten viranomaisten harkintavalta rajataan siten, ettei sitä voida käyttää mielivaltaisesti (em. asia Analir ym., tuomion 38 kohta).

36 Toiseksi jäsenvaltion toimen, joka asiallisesti ottaen merkitsee sitä, että tässä samassa jäsenvaltiossa tai toisessa jäsenvaltiossa muiden menettelyiden yhteydessä jo suoritetut tarkastukset suoritetaan toiseen kertaan, ei voida katsoa olevan tarpeellinen tavoiteltavan päämäärän saavuttamiseksi.

37 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy yhtäältä ilmi, että jossain jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidettävää tuotetta on pääsääntöisesti voitava pitää kaupan myös kaikissa muissa jäsenvaltioissa ilman, että tuotteen osalta olisi suoritettava lisätarkastuksia, jollei yhteisön oikeudessa tehdyistä tai sallituista poikkeuksista muuta johdu (ks. erityisesti asia 120/78, Rewe-Zentral, ns. Cassis de Dijon -tapaus, tuomio 20.2.1979, Kok. 1979, s. 649, 14 kohta; Kok. Ep. IV, s. 403 ja asia C-123/00, Bellamy ja English Shop Wholesale, tuomio 5.4.2001, Kok. 2001, s. I-2795, 18 kohta).

38 Toisaalta palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen mukaista ei ole asettaa palvelujen tarjoajalle rajoituksia yleisen edun suojelemiseksi, jos tätä etua jo suojataan palvelujen tarjoajaan sen sijoittautumisvaltiossa sovellettavilla säännöksillä (ks. erityisesti asia 279/80, Webb, tuomio 17.12.1981, Kok. 1981, s. 3305, 17 kohta ja em. asia Arblade, tuomion 34 kohta; Kok. Ep. VI, s. 275).

39 Kolmanneksi hallinnollinen ennakkolupamenettely on tarpeen ainoastaan, jos on katsottava, että jälkikäteen suoritettava tarkastus tapahtuu liian myöhään, jotta se olisi tosiasiallisesti tehokas ja jotta sillä voitaisiin saavuttaa tavoiteltu päämäärä.

40 Sen arvioimiseksi, onko näin, on otettava huomioon ensinnäkin mahdollisuus todeta kyseisten tuotteiden ja palveluiden puutteellisuudet jo tarkastettaessa niitä ilmoituksia, joita saatavuudeltaan rajoitettujen palveluiden tarjoajat ovat antaneet, sekä toiseksi siitä aiheutuvat riskit ja vaarat, että nämä puutteellisuudet todetaan vasta sen jälkeen kun kyseiset tuotteet on saatettu markkinoille tai palvelut on suoritettu niiden vastaanottajille.

41 Viimeisenä seikkana on tärkeää korostaa sitä, että hallinnollisella ennakkolupamenettelyllä estetään täydellisesti ja yleisellä tavalla taloudellisia toimijoita myymästä kyseisiä tuotteita ja palveluja koko menettelyn keston ajan. Jotta tällainen menettely olisi tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja palvelujen tarjoamisen

vapautta koskevien perusperiaatteiden mukainen, se ei näin ollen saa sen keston, siitä aiheutuvien kustannusten tai asetettujen ehtojen epäselvyyden vuoksi olla omiaan saamaan kyseiset tarjoajat luopumaan hankkeestaan.

42 Silloin kun kyseisen rekisteröinnin edellytysten tutkinta on suoritettu ja on todettu, että kyseiset edellytykset täyttyvät, vaatimus saada rekisteröintimenettelyn päätteeksi hyväksyminen saatavuudeltaan rajoitettuun televiestintään käytettäville laitteille, laitteistoille, välineille tai järjestelmille ei saa viivästyttää tai hankaloittaa sitä, että kyseinen yritys käyttää oikeuttaan näiden tuotteiden ja niihin liittyvien palveluiden myymiseen. Lisäksi jos päädytään siihen, että rekisteriin merkitsemistä ja hyväksynnän saamista koskevat vaatimukset ovat sinänsä sallittuja, niistä ei silti saa aiheutua suhteettoman suuria hallinnollisia kustannuksia (ks. em. asia Corsten, tuomion 47—48 kohta).

43 Edellä olevan perusteella ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava seuraavasti:

1) Kansallisella säännöksellä, jonka mukaan ennakkolupamenettely on edellytyksenä sille, että saatavuudeltaan rajoitettujen palvelujen tarjoajat voivat pitää kaupan satelliitin välityksellä tapahtuvaan televisiosignaalien digitaaliseen lähettämiseen ja vastaanottamiseen käytettäviä laitteita, laitteistoja, koodauksenpurkulaitteita tai järjestelmiä ja tarjota niihin liittyviä palveluja, rajoitetaan sekä tavaroiden vapaata liikkuvuutta että palveluiden tarjoamisen vapautta. Näin ollen, jotta tällainen säännös olisi perusteltu näiden perusvapauksien kannalta, sille on oltava yhteisön oikeudessa tunnustettu yleisen edun mukainen peruste ja sen osalta on noudatettava suhteellisuusperiaatetta, eli sen on oltava omiaan takaamaan sillä tavoiteltavan päämäärän toteutuminen eikä sillä saada ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi.

2) Arvioidakseen, noudatetaanko tässä asiassa kyseessä olevan kaltaisen kansallisen säännöksen osalta suhteellisuusperiaatetta, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on erityisesti otettava huomioon seuraavat seikat:

— Jotta hallinnollinen ennakkolupajärjestelmä olisi perusteltu huolimatta siitä, että sillä rajoitetaan näitä perusvapauksia, sen on joka tapauksessa perustuttava objektiivisiin perusteisiin, jotka ovat syrjimättömiä ja etukäteen tiedossa, jotta kansallisten viranomaisten harkintavalta rajataan siten, ettei sitä voida käyttää mielivaltaisesti.

— Jäsenvaltion toimen, joka asiallisesti ottaen merkitsee sitä, että tässä samassa jäsenvaltiossa tai toisessa jäsenvaltiossa muiden menettelyiden aikana jo suoritetut tarkastukset suoritetaan toiseen kertaan, ei voida katsoa olevan tarpeellinen tavoiteltavan päämäärän saavuttamiseksi.

— Hallinnollinen ennakkolupamenettely on tarpeen ainoastaan, jos on katsottava, että jälkikäteen suoritettava tarkastus tapahtuu liian myöhään, jotta se olisi tosiasiallisesti tehokas ja jotta sillä voitaisiin saavuttaa tavoiteltu päämäärä.

— Hallinnollinen ennakkolupamenettely ei voi olla tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien perusvapauksien mukainen, jos se on omiaan kestonsa ja siitä aiheutuvien suhteettomien kustannusten takia saamaan kyseiset tarjoajat luopumaan hankkeestaan.

Kolmas kysymys

44 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kolmannella kysymyksellään, onko kansallinen säännös, jossa saatavuudeltaan rajoitettujen palveluiden tarjoajille asetetaan velvollisuus kirjoittautua rekisteriin ja ilmoittaa siihen tuotteet, joita ne aikovat pitää kaupan, ja saada ennakolta tuotteita koskeva hyväksyntä, direktiivin 83/189/ETY 1 artiklan 9 kohdassa tarkoitettu tekninen määräys ja toisaalta onko tällainen kansallinen säännös annettava direktiivin mukaisesti komissiolle tiedoksi.

45 Yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut tämän kysymyksen ensimmäisen osan osalta, että kansalliset säännökset, joilla pelkästään säädetään yritysten sijoittautumisedellytyksistä, kuten säännökset, joissa elinkeinotoiminnan harjoittamisen edellytykseksi asetetaan ennakkolupa, eivät ole direktiivin 83/189/ETY 1 artiklan 9 kohdassa tarkoitettuja teknisiä määräyksiä. Tässä säännöksessä tarkoitetut tekniset määräykset ovat nimittäin eritelmiä, joissa määritellään tuotteiden ominaisuudet, eikä taloudellisia toimijoita koskevia eritelmiä (ks. asia C-194/94, CIA Security International, tuomio 30.4.1996, Kok. 1996, s. I-2201, 25 kohta ja asia C-278/99, Van der Burg, tuomio 8.3.2001, Kok. 2001, s. I-2015, 20 kohta).

46 Sitä vastoin kansallista säännöstä on pidettävä direktiivin 83/189/ETY 1 artiklan 9 kohdassa tarkoitettuna teknisenä määräyksenä silloin, jos asianomaisten yritysten on haettava sen perusteella laitteilleen ennakollinen hyväksyminen (ks. em. asia CIA Security International, tuomion 30 kohta).

47 Tästä seuraa, että kansallinen säännös, jossa saatavuudeltaan rajoitettujen palveluiden tarjoajille asetetaan velvollisuus ilmoittaa rekisteriin satelliitin välityksellä tapahtuvaan televisiosignaalien digitaaliseen lähettämiseen ja

vastaanottamiseen käytettävät laitteet, laitteistot, koodauksenpurkulaitteet tai järjestelmät, joita ne aikovat pitää kaupan, ja saada näille tuotteille ennakolta hyväksyntä, ennen kuin ne voivat pitää niitä kaupan, on direktiivin 83/189/ETY 1 artiklan 9 kohdassa tarkoitettu tekninen määräys.

48 Kolmannen kysymyksen toisen osan osalta, joka koskee direktiivin 83/189/ETY 8 artiklassa säädettyä tiedoksiantamisvelvollisuutta, on todettava, että tämän direktiivin 10 artiklasta käy ilmi, että 8 ja 9 artiklaa ei sovelleta jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin määräyksiin tai vapaaehtoisiin sopimuksiin, joilla jäsenvaltiot noudattavat sitovia yhteisön säädöksiä, joilla hyväksytään tekniset eritelmät. Velvollisuutta direktiivin 83/189/EY mukaiseen tiedoksiantamiseen ei siten ole siltä osin kuin kyseisellä kansallisella säännöksellä pantiin täytäntöön direktiivi 95/47/ETY ja pelkästään tältä osin.

49 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 26 ja 27 kohdassa esitetty direktiivin 95/47/EY sisältö, kyseistä kansallista säännöstä ei voida kuitenkaan katsoa — siltä osin kuin siinä säädetään hallinnollisesta ennakkolupajärjestelmästä — säännökseksi, jolla jäsenvaltio noudattaa sitovia yhteisön säädöksiä, joilla vahvistetaan tekniset eritelmät.

50 Näin ollen kolmanteen kysymykseen on vastattava, että kansallinen säännös, jossa saatavuudeltaan rajoitettujen palveluiden tarjoajille asetetaan velvollisuus ilmoittaa rekisteriin satelliitin välityksellä tapahtuvaan televisiosignaalien digitaaliseen lähettämiseen ja vastaanottamiseen käytettävät laitteet, laitteistot, koodauksenpurkulaitteet tai järjestelmät, joita ne aikovat pitää kaupan, ja saada näille tuotteille ennakolta hyväksyntä, ennen kuin ne voivat pitää niitä kaupan, on direktiivin 83/189/ETY 1 artiklan 9 kohdassa tarkoitettu "tekninen määräys".

Oikeudenkäyntikulut

51 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Espanjan ja Belgian hallituksille sekä komissiolle ja EFTA:n valvontaviranomaiselle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Tribunal Supremon 22.9.1999 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Kansallisella säännöksellä, jonka mukaan ennakkolupamenettely on edellytyksenä sille, että saatavuudeltaan rajoitettujen palvelujen tarjoajat voivat pitää kaupan satelliitin välityksellä tapahtuvaan televisiosignaalien digitaaliseen lähettämiseen ja vastaanottamiseen käytettäviä laitteita, laitteistoja, koodauksenpurkulaitteita tai järjestelmiä ja tarjota niihin liittyviä palveluja, rajoitetaan sekä tavaroiden vapaata liikkuvuutta että palveluiden tarjoamisen vapautta. Näin ollen, jotta tällainen säännös olisi perusteltu näiden perusvapauksien kannalta, sille on oltava yhteisön oikeudessa tunnustettu yleisen edun mukainen peruste ja sen osalta on noudatettava suhteellisuusperiaatetta, eli sen on oltava omiaan takaamaan sillä tavoiteltavan päämäärän toteutuminen eikä sillä saada ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi.**

2) Arvioidakseen, noudatetaanko tässä asiassa kyseessä olevan kaltaisen kansallisen säännöksen osalta suhteellisuusperiaatetta, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on erityisesti otettava huomioon seuraavat seikat:

— Jotta hallinnollinen ennakkolupajärjestelmä olisi perusteltu huolimatta siitä, että sillä rajoitetaan näitä perusvapauksia, sen on joka tapauksessa perustuttava objektiivisiin perusteisiin, jotka ovat syrjimättömiä ja etukäteen tiedossa, jotta kansallisten viranomaisten harkintavalta rajataan siten, ettei sitä voida käyttää mielivaltaisesti.

— Jäsenvaltion toimen, joka asiallisesti ottaen merkitsee sitä, että tässä samassa jäsenvaltiossa tai toisessa jäsenvaltiossa muiden menettelyiden aikana jo suoritetut tarkastukset suoritetaan toiseen kertaan, ei voida katsoa olevan tarpeellinen tavoiteltavan päämäärän saavuttamiseksi.

— Hallinnollinen ennakkolupamenettely on tarpeen ainoastaan, jos on katsottava, että jälkikäteen suoritettava tarkastus tapahtuu liian myöhään, jotta se olisi tosiasiallisesti tehokas ja jotta sillä voitaisiin saavuttaa tavoiteltu päämäärä.

— Hallinnollinen ennakkolupamenettely ei voi olla tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien perusvapauksien mukainen, jos se on omiaan kestonsa ja siitä aiheutuvien suhteettomien kustannusten takia saamaan kyseiset tarjoajat luopumaan hankkeestaan.

3) **Kansallinen säännös, jossa saatavuudeltaan rajoitettujen palveluiden tarjoajille asetetaan velvollisuus ilmoittaa rekisteriin satelliitin välityksellä tapahtuvaan televisiosignaalien digitaaliseen lähettämiseen ja vastaanottamiseen käytettävät laitteet, laitteistot, koodauksenpurkulaitteet tai järjestelmät, joita ne aikovat pitää kaupan, ja saada näille tuotteille ennakolta hyväksyntä, ennen kuin ne voivat pitää niitä kaupan, on teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY, sellaisena kuin se muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 23.3.1994 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 94/10/EY, 1 artiklan 9 kohdassa tarkoitettu "tekninen määräys".**

Rodríguez Iglesias	Macken	Colneric
Gulmann	Edward	La Pergola
Puissochet	Schintgen	Skouris

Julistettiin Luxemburgissa 22 päivänä tammikuuta 2002.

R. Grass — kirjaaja

G. C. Rodríguez Iglesias — presidentti